

L'actualització d'un debat per al futur

Regió metropolitana i Pla Territorial

Juli Esteban i Noguera. Arquitecte i urbanista. Director de Serveis d'Urbanisme.
Mancomunitat de Municipis Àrea Metropolitana de Barcelona.

L'elaboració del Pla Territorial Parcial de la Regió I, prescrita per la Llei 7/1987 que va establir les actuacions públiques especials a la conurbació de Barcelona, constitueix una bona ocasió per posar al dia el debat sobre el futur de l'àrea metropolitana en termes mesurables espacialment.

Aquest Pla Territorial ha de ser formulat per la Comissió d'Ordenació Territorial Metropolitana, constituïda fa uns quants mesos. Presidida pel conseller de Política Territorial, la comissió té una composició paritària Generalitat-Administració comarcal i municipal, i la formen un total de divuit persones.

És molt important la presència en aquest debat dels principals actors del fet metropolità. Cal que la Comissió pugui fer les seves propostes amb les suficients referències de la realitat, de les

seves capacitats d'evolució i dels desitjos dels seus protagonistes.

El planejament estratègic d'elaboració recent, proporciona d'entrada un conjunt d'objectius i línies d'actuació, recolzats per un ampli consens ciutadà i institucional, i que com a propostes territorialitzables seran material que integrarà l'Ordenació Territorial Metropolitana. Cal però que no oblidem alguns altres aspectes que tenen especial incidència en aquest intent de Pla Territorial.

D'entrada cal subratllar el fet que el planejament territorial és pràcticament una experiència inèdita al nostre país, i que tal cosa es produeix en un moment de desgavell de l'Administració metropolitana. Desgavell motivat —sigui dit de passada—, per la mateixa llei que prescriu l'elaboració de l'esmentat Pla Territorial Parcial.

Un dels reptes de la planificació estratègica és el desenvolupament del transport metropolità sobre la base de l'evolució de l'estructura d'activitats i de l'assentament de la població al territori. A la fotografia, el Prat de Llobregat vist des de Barcelona.

És per tant pertinent que abans que res ens fem la pregunta de com ha de ser aquest Pla, si volem assolir amb la suficient eficàcia l'ordenació territorial del fenomen metropolità. La resposta passa per la consideració d'alguns aspectes més concrets.

Àmbit. Tot i que l'esmentada llei fixa la Regió I com a àmbit de planejament, cal plantejar-se amb rigor quina és l'extensió adequada en què els problemes metropolitans han de ser tractats. És difícilment justificable deixar-ne fora algunes parts del Penedès i el Garraf. D'altra banda, cal no perdre de vista l'enfocament de l'àrea metropolitana com a part del sistema territorial de Catalunya, ni la seva articulació dins d'una macroregió europea.

Formalització. L'ordenació territorial s'hauria de materialitzar en l'escala, el format i el suport adequats per fer possibles:

- El seguiment al dia del procés de desenvolupament territorial.
- L'avaluació fàcil de les possibles alternatives de les actuacions.
- La informació puntual de l'estat del territori i dels seus projectes a tots els interessats.

Decisions d'actuació. El Pla Territorial Parcial hauria de ser el motiu de la provisió de sistemes de concurrència institucional més eficients per a la presa de decisions d'actuació al territori. Sistemes que milloressin la coordinació entre els òrgans actuants, asseguressin la presència dels interessos locals, i promoguessin l'equilibri socioeconòmic territorial.

Contingut propositiu. El planejament territorial es dirigeix a un territori amb una alta densitat de planejament vigent i de projectes en curs, si bé concebuts normalment des d'òptiques municipals o sectorials. Lluny de la idea de replantejaments profunds, la correcta elecció del to normatiu del Pla, i la selecció de les línies propositives adequades, són decisions d'absoluta transcendència per a l'obtenció d'un resultat útil.

En aquest sentit, la intenció del Pla s'hauria de dirigir principalment a:

- La incorporació d'aspectes no contemplats en els plans i projectes vigents.
- Esmenes i ajustaments a l'ordenació general provinents d'òptiques supramunicipals.
- La recerca de coherència territorial per a les propostes sectorials existents i previsibles.

Un primer llistat de temes que correspondrien a aquestes línies d'actuació seria:

1. Els canals infraestructurals: reserva de sòl per al pas de futures infraestructures.
2. Control estratègic de les àrees d'especial accessibilitat, resultants del desenvolupament de les infraestructures viàries i de transport.
3. Aproximació als límits raonables de desenvolupament en funció del consum de sòl, energia i aigua i de la producció de residus.
4. Les alternatives de permanència o transfor-

mació en els teixits de baixa qualitat integrats en el *continuum* urbà, especialment dins de la primera corona metropolitana.

5. Els centres intermodals de transport i les centrals integrades de mercaderies. Aportacions al Pla Intermodal del Transport Metropolità, pel que fa a l'estructura d'activitats i a l'assentament de població previsible al territori.

6. Distribució de les àrees de centralitat a escala de regió metropolitana. Evolució i generació de nous centres en funció del desenvolupament infraestructural.

7. Propostes per als programes d'habitatge públic i protegit en relació a les condicions territorials i de les xarxes de transport.

8. Propostes d'intervenció al front costaner, d'acord amb la seva identitat ambiental i en el marc territorial adequat a la seva funcionalitat i significació.

9. Incorporació dels rius com a elements actius en l'ordenació territorial. Propostes de tractament dels marges i de les àrees associades.

En resum es pot dir que cal un Pla Territorial que es dirigeixi a l'àmbit adequat, que faciliti la intervenció institucional, que sigui un instrument d'informació, anàlisi i avaluació continuus del desenvolupament territorial, i que centri el seu llenguatge i les seves propostes en el que són els veritables objectius de l'ordenació metropolitana. L'eficàcia d'aquest intent d'ordenació territorial dependrà directament, sens dubte, del que ens puguem aproximar a aquest *desideratum*.

Vista aèria del Parc Tecnològic del Vallès. El Pla Territorial incorpora aspectes com la creació de nous sectors de desenvolupament per distribuir les àrees de centralitat a la regió metropolitana.

